

САНААЛОХ

1990 снл атырдах ыйын 1 күнүгэр хаалаан кунуаарыи чинчийи программатыгар сөл түбөһинээрэн, хараабыл командири Манаков Геннадий Михайлович уонна бортняженер Советской Союз киһи тогуллуох Геройа, СССР космонавт-летчига Стрекалов Геннадий Михайлович састааптаах экипажынан садаллар «Союз ТМ-10» космическай хараабыл көтүө.

Атырдах ыйын 3 күнүгэр «Союз ТМ-10» хараабыл «Мир» садаллар комплексы кытары тиксэһинтэ былаанналар. Холбохуқтаах көтүү кэмигэр научнай-чинчийэр комплекс алтыс сүүрүн экспедициятын космонавтар Соловьев уонна Баладин солбуллуохтара, кинилэр өр кэм устата сир атынаабы орбитада үлэлэттилэр.

«Союз ТМ-10» хараабыл бортаады системалара сөптөөхтүк үлэлэттилэр. Космонавтар Манаков уонна Стрекалов доруобуйаларын турута үчүгэй.

ССТА.

ХАБЫАТ

1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАИ
ДЕПУТАТТАР ОРОНУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 93 (7010).

1990 снл. Атырдах ыйын 4 күнү.
СУБУОТА

Сылапата
3 харчы

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫГАР

(Атырдах ыйын 1 күнүгэрэ турутууна).

Бастаыи колоннара—күнүгэрэ валовой ыам, ийиксэ—государствода туттарыаллар үтү (күнүгэрэ былаана), үтүснэ ол туогуути (центнериннэ), төрдүснэ—ынах ахсыттан тоһо үтү маньылыбыта (килограммынан), бөһиксэ—үтү табаарынаа (бырыһыанынан).					
Карл Маркс	55,5	46	53,6	10,3	99,2
Субуруускай	72,1	60	60,2	11,1	89,4
Хатылы	33,2	29	27,3	10,6	89,4
Болото	38,9	31	32,9	11,7	89,4
Эрилик Эристини	126,4	120	124	8,7	98,3
Хопто	32,7	32	31,5	7,5	96,3
Хадар	31,3	28	31,8	9,7	99
Хайахсыт	27,3	28	27,1	8,6	97
Чанар	36	32	33,6	9,7	96,1
«Чурапчы»	94,6	94	91,2	9	97,3
Сыла	33,4	33	31,2	9,6	96,1
Илээн	31,7	28	31,6	9,8	99,6
Арыылаах	20,2	23	19,5	7,4	96,5
Тюйа	9,3	10	8,9	8,7	95,6
«Мындааайы»	81,8	66,6	76,2	8,5	96,3
Болугур	46,4	37,5	42,4	10,6	96,5
Соловьев	32,4	24	31,2	9,5	96,2
Хайахсыт	3	5,1	2,6	3,7	93,3
«Мугудай»	45,3	45,6	42,7	9	95,5
Маралайы	23,6	24,3	22,3	7,3	96,6
Төлөй	21,7	21,3	20,5	11,1	94,4
«Бахсы»	55,6	41,6	51	10,5	95,5
Чыаппара	29,5	23,3	27,9	8,9	97,2
Толоон	26,1	18,3	23,1	13,1	93,4
Оройуон үрдүнэ	531,2	473,8	498,9	9,5	96,2
1989 с.	496,2	486,5	460,5	9,7	95

Туһааннаах нэдиэлэ ол иһиннээрэтээр үтү-тү государство туттарыы 8,8 центнериннэ, үтү табаарынаа 2,4 бырыһыанынан уонна үтү сыта 0,902 бырыһыанынан үрдэттилэр. Оттон ааспыт снл туһааннаах кэмгэр кытта төгүзүтэхтэ, бары сүүрүн көрдөрүүлэр бачача үрүттүлэр. Ол эрээри биир ынахтан маньыска эийбөһүкэ иһэбэт. Ол күмүгэр 11,1 центнер үтүү снл ахсыттыбыт. Бу ыйга күнүгэр государство 473,8 центнер үтү туттарылыынаабыа эрэ былаан толоруллар кыахтаах. Эбэтэр бу көнөкө күнүгэрэ ыылаабыт көрбөн өлүүнүн хааларылар эрэ түбөлүктүгэр ындаадыны ситиһэр балаһыанньабылаахтыт. Онон үтү ккэ графинтан хаалаан иһэр Хатылы, Хайахсыт, Арыылаах, Тюйа, Хайахсыт, Маралайы уонна Төлөй отделениелара күнүгэрэ ыамы өссө үрдэтэргэ, эрдэтээриннэ кытта аарынан көбүтүү былааны ылынан үлэһиниллэрэ наада. Бу отделениелар табылларын күмүгэр оройуон үрдүнэ ааспыт ындаады хаалыыны өлөрүнарга күн ах-

Хопто ветеринарлар арендатор Прокопий Петрович Флегонтов түмэн үлэлэтэр. Кырдыадастар күүстөрө кыахтара тоһо тиһарынан ас-үөл даа-барыгар көмөһөөллөр. Ол курдук, бэйэлэрин ыадыбылларыттан өрдөрөн государствога снл устата 70 тонна үтүү туттарыа сорунаммыттары атырдах ыйын 1 күнүгэр 15 тоннаан аһара толордулар. Снл бүтүөр дээрэ 100 тоннада

СЫЛЛААБЫ БААР

«Мындааайы» совхоз бэйэтин иһинэн сүүһү ыһылытын бөлөмнөөһүннэ үүнэн иһэринэн (атырдах ыйын 1 күнүгэрэ турутууна) ыһылылаахтары быһаарда. Отделениелартан 204 тоннаны өттөөн иһэр. Хайахсыт отделениета графинтан толорон иһэр. Манна үс эвено өттүүр. Былааннара 350 тонна. Заендартан өрдүн үтүгү түмүүү хайыс да снлэн өттүүр Дмитрий Михайлович Сидоров снллар үлэ, сыһыалан лаа-рыын эвенога ситистэ. Графин 90 тоннаан тиэр-диллэбитин 105 тоннаан

БАРЫГА КЫТТАЛЛАР

тиэрдэргэ быһаарыннылар. Күүх быйаи да күрү-түн хаалсыбаттар. Оттоонун сөөснө сарала-ныгытар кинилэр 240 тонна оту сөдотуонка-лыахтыт. онтон агарын атырдах ыйын 1 күнү-гэр чомчотуохпүт днэл көсөһүсүттүгэр. Тыл дьылааттан арахсыбата-ни күнүгэрэ турутууи ветеринар 134 тонна от-

сын 536 центнер үтүү туттарыа соруу туар. Отчуоттуур күнүгэ иһин 37,1 центнериннэ толор-бөтүбүт. Ий бастаыи кү-нүттөн графинтан хаал-дыбыт. Ол албаахха эбө-һинэстиир, аарынан-суот-танан тиригэр-хорута үлэ-һири, тэрэһиннээх буо-лууку ирднн. Холобур, хас биирднн маньыскаы туһааннаах ийди тиэр-дөлүбүт былаанын 13,1 бырыһыан үрдэтэхтээх. Оттон үтүү туһа туар. Аһардаас ааспыт ийди-лаа «Чурапчы» совхоз күнүгэрэ үтүүн 10 цен-териннэ таһнары түһэр-дэ. Оройуон биир улахан хаһаайыстыбата Эрилик Эристини аатынан совхоз күнүгэрэ 3-түү центнер үтүү снл ахсытты. Оттон «Мугудай» совхоз үтүү снл ахсытты. Ийди-лэри наадалаабынан да аахпата. Манна үтүү көн-нөкө көмгэ таһнары тү-һэ туар. Оттон онуоха аарынан көрүү үлэни ырытын суоттар тах-сар.

Мөччирөн тннэх ыйын хас биирднн күнэ барыта мугутуур көдүүстээхтик туһанылыахтаах. Биир күн табыт уон оччонон охсуулаах буолуогун ум-нумуоһун.

Иэлин түһүтэлэбит ар-дактартан сир көнүгэрэ-лэтэ. Ону бостуулар та-ба туһааналара, эбнн аһылыгы дэлэйдн өгөрөн кээтии наада. Ыам кө-түүтүн, ынах сүүтүн та-һаарбат туһутар ыһа-ныахха, ыамыт үтүү тиэр-лэбөккэ хаалытыт, буор-ту буолуутун таһаары-мьаахха.

Р. СОФРОНОВА,
ОАИХ диспетчерэ,
зоотехник.

тоннулар. Саамай бас-тыһаары Васильи Алек-сеевич Тарабукин 4. Егор Григорьевич Родионов 3 тонна оту бөлөмнөөһүннэ.

Ходуһага күүрөөһүннээх үлэ салдар. Хоптодо ырыдааастара таһаары-лаах, өрчүмнөөх үлэлэ-риннэ, ырыдык да, ки-миэха бадарар холобур буолуохтары сөл.

А. СИВЦЕВ.

лий Васильевичтаах гра-финтарын хара маньы-гыттан араадынан куоһа-ран испиттэрэ. Сылаады былааннара 250 тонна этэ. Ону бу атырдах ыйын 1 күнүгэрэ туру-тууна 280 тоннада тиэр-дөөһөр, сылаадыларын куоһардылар. Маньык үр-дүн ситиһин үлэһиннээх-тэрин, биир ийэлөөхтөрүн көдүүүргэ бөртөөхтү тү-гэһиннэ буолла. Хопуу хоһууттары быһылгы да сылаа үлэлэтэхтээх от баарын, былааны толорор кыахтаахпыттан аан бас-тамынан дьыһаах дьы-лаа көрдөрдулар.

П. ХАРИТОНОВ,
ханыат обш. корр.

Оройуоннаабы пресс-киин иһитиннэрэр

ҮӨМТЭЛЭЭХ ҮЛЭ ТАХСЫБАТ

Көпөккө түмүктэн көрдөхтө, оро-йуонга общественнай сүүһүгэ аһылыгы бөлөмнөөһүн олус бытаан, үлэ үөтлээ-бэтэ.

Бү күнүгэрэ оройуон ходуһаларыгар барыта 115 эвено, 2109 киһи (ол иһи-гэр 1014 совхоз үлэһитэ) өттүүр. Кини-лэриннэ 17047 гектар сир охсулуна, 6514 тонна от кэбиһилиннэ. Эбэтэр ити сылаады былаан 18,9 бырыһыаныгар тэгистэ. Ааспыт снл бу күнүгэр 11308 тонналаах эттибит, сылаадыттан 33,2 бырыһыан өттөһүмүһүт.

Ыһылыгы снл бу күнүгэр өттөөһүн хааныыта совхозтарынан маньык буо-ла: бастаыи колоннада—кэбиһилибит от тоннаан, иккиснэ—сылаадыттан то-лоруу бырыһыана:

Карл Маркс	498	16,9
Субуруускай	475	11,8
Эрилик Эристини	1080	12,5
«Чурапчы»	960	14,7
«Мындааайы»	2578	39,6
«Мугудай»	591	19,8
«Бахсы»	309	12,3
Нуотара учуастага	23	7,6
Оройуон үрдүнэ	8514	18,9

Аһа эгөрөннөөһүлэртэн Хайахсыт от-делениета графинка кинилэр иһэр. Сы-лаадыттан 58,2 бырыһыанын өттөөтө. Таатта дьэкилэртэн «Мугудай» совхоз Тадей бачача көбүтүү көрдөрүүлэниэ. Ол эбэтэр, былааннаах отун 30,4 быры-һыан толорору ситистэ. Хаалылаахтар-

тан өссө көлөхтүк: Арыылаах уонна Болото отделениелара иһэллэр. Балар туһааннаабынан сылаады былааннарыт-тан снчччч 6,4 уонна 5,9 бырыһыанын көдүрэттилэр.

Оттоонун былаана толоруллубат ынах-таадынан эбиһиннэ күөх үүнүгэр ыһы-налларыгар бары совхозтар сорудахтам-нытара эрээри, бу 402 гектарынан то-лорулуна. Ону даһаны аһардаас «Чурап-чы» уонна Эрилик Эристини аатынан совхозтар ыһымыттарынан суоттар ити-чэ буолла. Эбэх сылаах оту ыһыи 554 гектарынан толорулуна. Ол иһигэр бааһылаа 254 гектар ыһылыттан. Онон уратыта ходуһага. Холобур, «Мындааа-йы» совхоз ходуһага 230, оттон Эрилик Эристини аатынан совхоз 70 гектарга ыһылаахтар. Бааһынаа ыһымын Карл Маркс аатынан совхоз бачача кээтэтэ. Ити 111 гектарга тиэрдиһиннэ. Итигэртэн ураты хаһаайыстыбаларга үлэ көлөх.

Общественность, иһэтээх тириэтээр дугданы уонна оту сөдотуонкалааһынга былааннаах үлэлэрин сага бу охсуулаах нэдиэлэлэртэн садалаан эрэллэр. Алаас, үрдүк сирдэр оттоонун бүтүн эрэллэр. Аһа үрэхтэри көрөбүт. Олор бу көлүн уулаһаннар илин үлэгэ элбик, быһаарар буолла. Онон өттөөһүнгэ мааскабай буолла. Онон өттөөһүнгэ мааскабай хамааһыны кээтэтэр, хас биирднн киһи бу дьолун суолталлах хамаанньага кыттыгастаах буоларын ситиһэр соруу-турар.

Тыл уонна дьыала

БЫЙЫЛ ДА СУОЛТА БЭРИЛЛИБЭТЭ

Сотурутаабыта ОАИХ специалистар «Чурапчы» совхоз бааһыналарыгар сириттэбыт, үлэ хаа-мытын биллестилэр. Он-тон көстөрүннэ, «саасы ыһыи хаачыстыбатыттан садалаан үүнүүнү көрүү-гэ харайылаа быһылгы дьыла да суолта снл ууруллубатарын ыһды-быт. Туох-ханык инни-нэ, бааһыныа ордук совхоз Кыһыктыааи от-делениеттар мөлгөх. Манна отделение управ-ляющайа С. Н. Миронов сир таһаастааһынга, ки-ня технологиятын төр-дүттэн сыһаа дьаһайы-тын күмүгэр агрономи-ческой көрдөбүллэри нэ-һин таһаарыллыбыт. Ол күмүгэр 80 гектар ыһы-лаах күөх маасаларыт-тан илин сөттөр буолу-тар. Итинэн эрэ бүһүлэ. Тоһо аһа сөдүлэллэх эрээри снмэлэрин уовур-дуу ыстарар РМГ-4 маасыманан ыстарыт-тар. Онон снмэлэрэ үө-һө сытар. Уу куттарыы туһунан өйдөрүгэр оу-субаранна одороллор. Онон сайынты бастаыи иһин ыһаар нурааннары-гар оуустарын улахан. Бааһынын көрүү-хара-һыи өмөс хаалбыт. Суо-һу көпсүлгөнэ, тохтуур сирэ буолубут. Ыһаа, снмэлэскэ аһаан күөх ыһыылар көлөһү нөһөк-кө ыһылыны.

Улахан күлүгэ туорах-таах культуралар иһнэ-рэ 200 гектар. Иһиттэн 100 гектарга үүнүүтө мөлгөх. Манна быйыл то-һо да снги баттаһа, ыһы-гас бөдүөххө ыспыт иһөн, снмэлэн саасы хо-рутууга ыһаһар уонна

дьыла нурааннаан оу-субарыттар. Көрийөн кө-рүү күмүгэр, бу бааһы-налары өттүү хомуйарга быһаарыллына. Ура-һу үүнүү эвенога (эвеновой Г. М. Макаров) быйыл хайа да сылааһар үлэгэ былааннаахтык, бачача тэрэһиннээхтик ыһыла-дан көлө эрээри, итин-ни сорох бөрөкүтэ суо-х өртүгэр мөлтөтөр иһи-лэммиттэр. Үүнүү эри-дахситэ суох. Отделение урууку, 5-6 снл, туһаа таһаарыллыбыта снмэлэ бааһыналарыттан, соло-һуннарыттан 100 гекта-рын таһаастаан, сирин 2-3 тогул ыраастаан ыспыт сирдэрин үүнүүгэ куһа-һаа суох. Өссө бу эвено бөйөһүн көдүлээһиннэ быйыл 54 гектардаах со-дотууку маһын ыраас-таан, хорутарга былаан-налар. Итинэн көлөр өр-түгэр саасы хорутууну суох өгөрүөхтээх, иһи-ни хонуулаах ыһыма ки-риэхтээх. Бу—иһини со-руутар. Ыһыны үүнэ-һин көрүүнү-истини та-һынан, эвеновой Г. М. Макаров уонна кинилэр эиһсэр калм аредала-рын аредатора П. П. Макаров мантан күбүн бурдук сарайын иуоста-тын цементиннэ бүрүдү-күтөхтөр, үрдүн сабыа-таахтар.

Совхоз быйыгы сорох үчүгэй, соһун садала-һынара Тюйа отделениеттар баар днэтэххэ снмэлэстэрбитин. Мнэтэ-һэ күөх маасаны уонна туорахтаах культуралары таһыи иһнэ биллэрднн улаатта. Холобур, 40 гектардаах бааһынага

дьыһымын ыһылына. Үүнүүгэ куһаһаа суох. Ол эрээри манна эбнэс булкаастаах буолан та-һыста. Бу туһааннаах дьон снмэлэн үчүгэйдн биллэстэриттэн буолла. Онон ыһыи садалаһа-рыттан үүнээһин көрүү-тэ-истингэ специалисттар тэгнэ көрөтө, үрдүтөн снмдһан бииргэ үлэллэ-лэрэ, сүбэлээһэлэрэ наа-да буолубут. Снмэлэ сы-һыан, уоскаһынан, куһа-һан. Ол курдук, быйыл саас Карл Маркс аты-нан совхозтан атылаас-пыт сортовой снмэлэрин — дьыһыһыи 16 тонна-ны, эбнэһи 10 тоннаы фуражка таһааран сүүһү-гэ снмэлиттэр. Снмэлэ аһаан 24 гектарга ыһы-лаах сирдэрин үүнүүгэ эһнэ мөлгөх. Онон сага отделение управлюющайа Р. Д. Ефремов сирн кы-та үлэгэ, уоскаһынан, агрономической дьаһалтар-га болуомтоһун күүүр-дэрэ, ирдэбил, ыһытыгы туруорара наада буолубут.

Көстөрүн курдук, «Чу-рапчы» совхозка быйыл да дьыһыһыһаах баа-һынаа ханна да баар. Онон совхоз агрономи-ческой сулууската хайа кыһтарыннан бу баа-һынааны көннөрүүгө үлэллэрэ, дьылы улахан нөһөкө суох түмүгүгү-гэ суоттанара сөл. Туох ханык иннинэ, баар ба-лаһыаннааны дьыһтөөһүн көрүүхтэ. Аһардаас кураангы снмэлэр тоһоо-да охсуулаах эрэ буолу-оһун умнумуоһха.

Е. КОРЯКИНА,
ОАИХ ыһаабыннай
агронома.

КЫРЫМАХТААХТАР СЫАХТАРА

A black and white photograph of a man sitting outdoors. He is wearing a light-colored, long-sleeved shirt and dark pants. He is looking towards the camera. In the background, there is a fence and some trees. The image is grainy and has a vintage feel.

